

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Kako pomladiš tvoj travnik?

Naši travniki so v primeri s travniki po drugih krajih mnogo slabši. Poraščeni so z mahom — tudi v legah, ki niso mokre in močvirne. Polni so tudi malovrednih zelišč, slabih trav in različnega plevela. Košnje, ki jih dobivamo s takih travnikov, so v obče slabe in manj vredne. V zgodnji spomladi, ko skopni sneg, so kar rujavi. Vidi se jim, da trpe pomanjkanje in da je to glavni vzrok, ako so taki slabi in malorodovitni.

Marsikateri travnik je tako opešan, da je vsa ruša slaba. Take travnike moramo pomladiti in izboljšati.

Največ bomo dosegli, če jih bomo začeli dobro gnojiti. Gnoj dela čudeže na travniku. Če travnik prav gnojimo, se ne povzdigne samo košnja ampak spremeni se tudi ruša; namesto pustih trav in slabih zelišč se pokažejo pitane trave, ki dajejo vse bolj okusno in tečno krmo. Da se ruša hitreje popravi, je prav pametno, če se po takem travniku raztrosi tudi kaj dobrega travnega in deteljnega semena ali pa dobrega sempirja, ki ga je pa bolj na gosto raztrositi. Seveda mora biti tudi vse gnojenje dobro in pravilno. Po naših krajih nam vzamejo njive ves hlevski gnoj, zato si moramo pomagati z umetnimi gnojili. Z umetnimi gnojili pa treba prav gnojiti, da bo dosti vspeha!

Če je pa travniška ruša tako slaba, da ne obeta gnojenje nobenega pravega vspeha, potem naj se pa ruša prenovi. Tak travnik naj se preorje — če je lega za to pripravna — in naj se obseje z dobro travo in deteljo. Pa ne precej, ampak še le čez dve leti, ko se je med tem časom prejšnja slaba ruša zatrla, zemlja pa dobro vgnojila in zadostno zrahljala. Na ta način lahko dobimo v nekaterih letih najboljši travnik. Precej prvo leto pa ni sejati trave na take prostore, ker bi bila zemlja premalo obdelana za tako setev. Za travnik je treba dobro vgnojene in sploh dobro pripravljene zemlje. Zato naj se pa jeseni preoran travnik obseje prvo leto z ovsem, drugo leto pa s kako okopavino (peso, krompirjem), kateri je treba dobro pognojiti. Pri nas se da tudi v enem letu pripraviti tak prostor za travnik, če se seje bolj zgodnji oves, po ovsu pa strniščno repo, kateri se mora dobro pognojiti. Na ta način sejemo lahko že drugo leto pripravno mešanico trav in detelj. —r—

Dve veliki napaki pri naši prašičjareji.

Ako se prasičjareja ne sponaša povsod z dobrim vspehom, sta temu krivi dve napaki, ki jih opazujemo še sem in tja po naših krajih. Prva in velika napaka je ta, da se vodijo mlade svinje prezgodaj po plemenu, druga pa ta, da se vodijo samo enkrat po plemenu, potem

pa opitajo in zakoljejo. Pri takem ravnanju mora reja pešati!

Če se svinja prezgodaj pripušča, potem ni prav nič čudnega, če nimamo sreče pri prasutih. Take svinje nam dajejo slabotna praseta. Če svinja sama ni dosti razvita, nam tudi močnih in lepih prasut ne more dajati. Taka gnezda se razvijajo zanikerno. Pogostoma se zgodi, da gredo praseta po zlu, ena prej druga poznej, tako da pridemo ob celo gnezdo. Vsemu temu je kriva negodnost mladih svinj. Prezgodaj vojene živali se pa tudi v rasti zatro. Take živali nam zastanejo in veliko prej opešajo v svoji rodovitosti in plemenski sposobnosti kakor živali, ki jih pripuščamo v pravi starosti. V naših razmerah naj se plemenijo mlade svinje, ki so stare 10 do 12 mesecev.

Druga velika napaka je pa to, da se rabijo svinje še sem in tja samo po enkrat za pleme. Na ta način mora reja pešati! S tako rejo ne pridemo nikamor naprej in če se v takih svinjakih nič pametnega ne doseže, je čisto naravno. S takim ravnanjem zatiramo rejo, namesto da bi jo zboljšavali! Svinja postane najbolj rodovitna še le s tretjim gnezdom. Takrat nam daje najlepša praseta in največ mleka. Takrat nam njena reja največ nese! Zato je pa treba dobre plemene svinje po več let pustiti za rejo, dokler so dobre za praseta. Izkušnja uči, da so za pleme mladiči najbolj sposobni iz drugega gnezda in iz poznejših gnezd. Neparabni pa so mladiči iz prvega gnezda. Pri teh manjka rodovitosti in drugih dobrih lastnosti.

Če hočemo imeti pri svinjereji boljše vspehe, je treba tedaj, da pustimo svinje po dalje časa za pleme, tako kakor delajo sploh dobri svinjerejci po Dolenjskem, dalje da odbiramo za pleme praseta iz drugega gnezda ali pa iz poznejših gnezd in slednjič, da ne vodimo premladih svinj prezgodaj po plemenu. —r—

Trgovina in obrt.

Naša prašičja trgovina.

Trgovina s prašiči je pri nas na Dolenjskem zelo razvita. To pričajo obilni sejmovi, pričajo pa tudi uradne številke, ki jih imamo o izvozu prasičev. Prav tej živahni trgovini je pripisati, da je prasičjareja po naših krajih tako močna.

Najbolj živahna je trgovina z mladimi prasuti. Cela spodnja stran Dolenjske se peča s to rejo. Živahna je pa tudi trgovina z rejenimi prasiči, posebno v novomeškem, trebanjskem in žužemberškem okraju, pa tudi po drugih dolenjskih okrajih. Novomesto stoji v središču te trgovine.

Rejeni prasiči se izvažajo posebno na Tirolsko in na Češko, pa tudi v druge dežele. Največ se izvozi živih prasičev, izvažajo se pa tudi zaklani prasiči, seveda le o zimskem času.

Kako živahna je trgovina z rejenimi prasiči v novomeškem glavarstvu kažejo nam sledeči podatki. Na novomeški postaji se je naložilo od l. 1906 do l. 1911 sledeče množine prasičev, in sicer po vrsti 4562, 4791, 5945, 6941, 5916 in zadnje leto 1911.

7536 prasičev. Na trebanjski postaji se je naložilo v teh šestih letih po vrsti 4453, 3746, 4207, 4197, 5595 in lansko leto 6643 prasičev, in na postaji v Veliki Loki se je izvozilo v tem času in sicer l. 1906 5035 in potem po vrsti 4575, 5517, 5722, 6600 in pretečeno leto 5515 prasičev.

Ako seštejemo te številke, vidimo da se je iz novomeškega političnega okraja izvozilo v druge dežele po naši železnici l. 1906 14.050 prasičev, potem pa po vrsti 12.112, 15.669, 18.760, 18.111 in pretečeno leto 19.694 prasičev. Te številke nam kažejo, da se je v teku zadnjih šest let izvoz močno povzdignil in da je narastel od 14.050 prasičev l. 1906 na 19.694 prasičev l. 1911, toraj za celih 5644 prasičev. Te številke nam pa tudi kažejo, da se je reja v tem času povzdignila. Gotovo je, da se bo dala ta trgovina še povzdigniti. V prvi vrsti pa moramo povzdigniti pridelok prasičje klaje, kajti zadostna krma je glavni pogoj za razširjenje prasičje reje.

Volitve v trgovsko-obrtno zbornico so se končale tako, da imajo liberalci vкупno 12 svetnikov, S. L. S. 8 in Nemci 4. Liberalci torej nimajo absolutne večine. Iz malega trgovskega oddelka je izvoljen tudi naš kandidat g. Urban Horvat.

Tužna Hrvatska!

Tako lahko uskliknemo vočigled najnovejšim dogodkom na Hrvatskem. Ta nekdanj slavna nazvana „trojedna kraljevina“ je postala še več kot „turška drajna“, nekak pašalik Magyarorszaga. Hrvatski narod, ki je radi svojega junaštva in obrambe svoje domovine ter vse severozahodnje Evrope proti poplavu turškega polumeseca zaslužil častni naslov „antemurale christianitis — predzidje krščanstva“, je padel v verige družega naroda, ki se imenuje „viteški“, a svojemu imenu nečast dela, ko neusmiljeno tlači narode, kateri so več ali manj v zgodovinski zvezi z ogrsko kraljevino.

Ako pogledamo novejšo zemljevide naše monarhije, nam posebno v oči pade okolnost, da se Ogrska šopiri kot ponosna država, ki noče poznati svojih državnih zaveznic. Ko v Cislajtaniji razločujemo večje in manjše kronovine, oholi Madjar ne pripušča, da bi se poznala starodavna kraljevina Hrvatska. Tu vidiš le posamezne županije liki komitatom ogrskim. In tem županijam ne privoščiti niti pristnih hrvatskih imen, ampak jim daje madjarske naslove, katerih narod niti ne ume. A to se godi v kljub nagodbi, ki še priča o neki avtonomiji Hrvatske.

Da je tako daleč dospelo, ni samo krivda Madjarov, nego tudi Hrvatov. Žal, da niso bili vsegdar dosti čuječi v brambi pravic svoje domovine. Našle so se pa tudi osebe, ki so vedoma ali nevedoma podale roke v zaslužjenje lastne domovine. — Tu mislimo v prvi vrsti na one može, ki zasedajo staroslavno stolico hrvatskih banov. Nekdanj so hrvatski bani bili zaščita in stali na braniku hrvatskega prava in državnega zakona. Zadnji bani skoro tekmujejo, kako bi pogazili zakon in zaščitili one, ki ga kršijo.

Ban je bil nekdanj resnični namestnik previšnjega kralja — sedaj je marioneta v rokah ogrskega ministrstva. Ban se ne čuti več kot resnični namestnik in zaupnik hrvatskega kralja in kot sin hrvatske domovine, nego le kot eksponent madjarske vlade v sedaj še hrvatskih komitatih.

V tem pogledu se nam razjasnijo zadnji dogodki. Tekom par let so bile na Hrvatskem že štirikrat volitve v sabor. Koncem lanskega leta je hrvatsko ljudstvo zopet pokazalo, da ga nobena sila ne more potlačiti. Da-si razcepjeno v razne stranke, je vendar pri volitvah glasno odgovorilo, da ne mara madjarske vlade. Ban Tomašić — memogrede povedano: verski odpadnik — je z vsemi silami hotel doseči sebi, to je madjarski vladi, udano večino, a je s to nakano sijajno pogorel. Posledica njegov odstop. Novi ban Cuvaj se prikaže na obzorju — in prvi njegov korak je — kršenje veljavnega zakona.

Sabor je bil pravilno sklican na 7. februarija. A novi ban je dosegel kraljevsk reskript dne 27. januarija, s katerim se še nekonstituirani zbor razpušča in odreja nove volitve.

Ni čuda, da je zašumelo po vsej hrvatski domovini. Kajti taka nezakonitost se od nagodbe l. 1868 do sedaj še ni pripetila; drugi bani so skušali vstreči vsaj mrtvemu paragrafu, da se je varovala — se ve navidezna ustavnost. A zdaj niti to ne več.

Vse kaže, da se bode zoper ubogo hrvatsko ljudstvo porabilo vse mažarsko nasilje. Morda hočejo vladni organi namenoma izzvati hrvatski odpor. Obče mnenje je, da je novi ban, ki po izveščaju hrvatskih časnikov nima niti akademičnih študij, za tako postopanje sposoben, kateri je po mažarskih nazorih „ban železne roke in novi krotitelj Hrvatske“.

Mej tem se je izvedelo, kaj so ukrenili poslanci stranke prava iz vseh dežel, koder bivajo Hrvatje. Ti so se zbrali v Zagrebu in poleg družega sklenili, da se izroči Nj. Veličanstvu cesarju in kralju spomenica, katera živo slika v lapidarnih potezah krivice in bede, ki v zadnjem stoletju zadevajo zvesti narod hrvatski. Prosijo kralja, naj v zmislu državnih pogodb pod svojim žezlom zjedini vse dežele, koder prebivajo Hrvatje. Ta spomenica v Zagrebu dne 12. januarija 1912, podpisana od 58 poslancev stranke prava iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Istre je tako važna listina, da bo v sedanjih zmedah kot plamenica posvetila na zgoraj in spodaj. Vredna je, da bi jo hrvatski rodoljubi svojemu ljudstvu razlagali do zadnje kočice od visoke Učke do kršnega Kotora, od vinorodnega Zagorja do ravne Posavine, povsod koder odmeva prekrasna himna „Liepa naša domovino!“ —

V tej spomenici najdejo obris svojega programa lahko vse resnično domoljubne stranke na Hrvatskem. In če se bodo s temi načeli podale v boj proti svojim trinogom, ni dvoma, da bo zmaga hrvatska misel.

Razni pojavi kažejo, da se mora Avstrija prenoviti ne samo na podlagi zgodovinskih, ampak tudi narodnih zahtev. Nam manjšim narodom naj da, česar potrebujemo za svoj gospodarski, narodni in kulturni razvoj, pa bomo še bolj kot doslej njena trdna zaslomba ob sinjem morju, katero jej odpira pot v širni svet.

Slovenci spremljamo z bratskimi čutili svoje mile sosede v novi borbi vedoč, da je hrvatsko ljudstvo s pragmatično sankcijo leta 1712 preneslo „pravice svojega kraljestva na tisto žensko vejo prejasne avstrijske krvi, ki bo imela v posesti Štajersko, Koroško in Kranjsko“. Z njimi vred se zavedamo: Vsaka sila do vremena! Naj se obistini obema:

Lepši je po gromu dan,
Bolj za temo solnce žari.

Pod svobodnim solncem.

V znamenju napredka in svobode so se izvršile v Novem mestu zadnje občinske volitve. Ko začuje človek besedi napredek in svoboda, mu je tako sladko in prijetno okolu srca, kakor mladenki, ko začuje prvič iz ust svojega častilca: „Jaz te ljubim.“ A kakor ta mladenka premnogokrat prav kmalu okusi grenkobo ter ljubezni, ko se ji izneveri njen ljubimec, tako se je zgodilo i Novomeščanom, ki sta jih omamili besedi napredek in svoboda. Zlati gradovi so se jim obetali od strani razširjevalcev napredka in svobode za časa volitev: „Prost boš vsakih doklad, pod svobodnim solncem se boš lahko svobodno razvijal, mi pa te bomo v svoji nesebičnosti in požrtvovalnosti dvignili na ono stopnjo omike in izobrazbe, ki jo vživajo doslej le največji narodi, ako voliš nas, ne pa črnih, srednjeveško-nazadnjaških klerikalcev“, s takimi obljubami so hodili liberalci okoli volilcev po noči in po dnevu. In liberalna trdnjava je bila rešena.

Ta zmaga se je praznovala po naprednih gostilnah na naj-slovesnejši način kar samoobsebi umevno, le enemu izmed slavitelev se je pripetila ta mala nezgodica, da mu je, omamljenemu od slavlja, predrzni uzmovič s svojim nepoklicanim posetom malo zagrenil čašo liberalnega zmagoslavja. Pa naj bo potolažen, saj ni sam tako nesrečen, zakaj bojda ravno v onem času so ulomilci odnesli tudi iz pošte lep denar.

Dolenjska metropola je bila torej srečno v varnem naprednem pristanišču. Sledila je volitev župana. Stari bojevnik jo je prav zvito izvolil. Županska že dolgo zaželjena čast mu je padla kot zrelo jabolko v naročje. Da, zares ginljivo je bilo videti, kako prijateljsko so si segli v roke stari smrtni sovražniki. Solze so silile človeku v oči, ko je čul o tej lepi krščanski spravi. Za enkrat je prevzel župansko breme oni, ki je po njihovem mnenju naj-sposobnejši; ta naj potem družega, saj v tej stroki še neveščega someščana uvede v težavne županske posle, seveda ko se sam skoplje do boljšega korita. Vsaj je tako splošno znano, da je naš sedanji začasni župan le uradnik, ki naj pripravi pot stalnemu odboru pod novim vojskovođjem, kateri že dela nove tehnične načrte za nasipe proti v mesto prodirajočemu sovražniku — klerikalnemu zmagu.

Začelo se je delovanje novega odbora. G. županu se ni zdela nobena zadeva nujnejša kakor takoj zvišati sebi in svojim oprodam plače. Pri tem se je takoj videlo, da si je novi župan izbral v odbor same kimavce, zakaj niti enemu izmed njih ni prišlo na misel, da bi bil dvignil svoj glas proti tej nezaslišani obremenitvi mestnega proračuna, ki kaže itak velik deficit, z nepotrebnim zvišanjem plač. Poleg župana prišel je tu v poštev seveda najprej

višji župan — blagajnik, ki ima pri tako velikanskem prometu tako težavno delo, da bi to delo lahko opravil tudi tajnik, ne da bi pri tem mestna blagajna trpela kako škodo. Nagraditi je pač bilo treba vse, ki so pripomogli k sijajni zmagi pri volitvah. Že se je skrivnostno namigavalo pred volitvami, da si g. blagajnik povezujejo svojo culico za odhod iz Novega mesta, ker jim je bodoči g. župan preveč gorak, toda gordijski vozal je bil hitro razvozlan. G. blagajnik je za enkrat opustil jahanje sodrugove kobile ter se je za nekaj časa posvetil agitaciji za bodočega župana in, kolikor je ta dopuščala, tudi svojim napornim uradnim uram. Saj je bilo to vendar bolj častno kakor da bi vsled kruhorstva bil zopet prisiljen preleviti se sedaj iz sokola v orla.

Za javni red vam skrbe v Novem mestu kar štirje varnostni organi, ki stičejo po hišah, ima li vsak pes marko ali ne, poleg teh pa še jako vestni sluga, katerega naporno delo bi pač lahko opravljal tudi kak stražnik kakor v drugih občinah. Za 2400 ljudi imamo torej kar 8 ljudi, ki skrbe za njihov časn timer blagor; v občinah z 9000 ljudi pa opravlja isto delo samo troje ljudi. Ali ni to vzorno gospodarstvo?

Podali smo Vam za enkrat nekaj žarkov izpod svobodnega solnca. Kdor jih nekoliko prevdara, ga morajo zapeči v dno duše. Novomeščani, prašamo vas, so li res to pravi prijatelji ljudstva? Ali je treba tudi pri nas posnemati velikomestne običaje? Ne gorkota, ki prihaja od svobodnega solnca, ni prava gorkota, ampak le strup, ki zastruplja ljudsko dušo.

Politični pregled.

Deželni zbor Kranjski zelo marljivo deluje. Rešil je že veliko predmetov. Imenujemo le nekatere. Sprejet je izpremenjen zakon o šolskem nadzorstvu. V proračunski razpravi so poslanci Hladnik, Jarc in dr. Pegan primerno osvetlili postopanje nekaterih orožnikov nasproti ljudstvu ob raznih prilikah, zlasti pa, ako gre za politično prepričanje in pripadnost k S. L. S. Deželni predsednik je zagovarjal nastop orožnikov, a poslanec Hladnik, ki je naštel posamne slučaje iz svojega volivnega okraja, mu je odgovoril: ali hoče našteti tudi imena dotičnih orožnikov v javni seji, ali pa jih izročiti g. predsedniku?

Proračun izkazuje potrebščine 6.601.326 K in pokritja 2.594.512 K. Primankljaj se pokrije s 40% doklado na direktne davke in užitnino ter deželno naklado na pivo skupaj 2.430.000. Končni proračunani primankljaj znaša 1.576.814 K. — V seji 14. febr. se je za kmetijsko šolo na Grmu namesto dosedanjih štipendij ustanovilo 50 prostih mest za kmečke učence.

Sprejet je nekoliko predelan lovski zakon in zakon o varstvu ptic. Še letošnjo jesen se ustanovi v Ljubljani „Gospodarska šola“ za kmečke mladeniče, ki bo trajala od 1. nov. do 31. marca in nudila fantom po izvršeni ljudski šoli daljno izobrazbo za praktično življenje. — K trgovski šoli pa se doda še oddelek za ženske uslužbenice. — Poslanec Matjašič je stavil predlog kakor o zgradbi mostu pri Gribljah tudi o zgradbi mostu čez Kolpo pri Luščicah, ki je potreben za promet na bodoči kolo-dvor v Črnomelju. V daljavi 50 kilometrov od Vinice do Luščic ni nobenega mostu. Dež. odbor naj stopi v dogovor s hrv. vlado. — Sklene se zakon o pravnih sredstvih proti določbam in odredbam občinskih in drugih avtonomnih oblastev. — Ker so v Ljubljani nekateri trgovci osnovali sladkorni podkartel ter podražili sladkor v škodo ljudstva, a v svoj nepravilčen dobiček, dež. zbor pozivlja vlado, naj se čem prej izda kartelni zakon, s katerim se upelje stroga državna kontrola, da ne bodo karteli dražili živil. — Več prošelj za ločitev obstoječih občin in osnovo novih samostojnih občin se usliši. Med temi je Gorenje Polje pri Toplicah in Dvorska vas.

Državni zbor je sklican na 5. marca.

Skupni minister zunanjih zadev grof Aehrenthal je 17. febr. na Dunaju umrl. Njegova največja zasluga je mirna priklopitev Bosne-Hercegovine k naši monarhiji. Znal je s previdnostjo takrat odvrniti pretečo vojsko. — Za naslednika mu je cesar imenoval grofa Berchtold, ki je bil svoj čas veleposlanik v Peterburgu; nadejajo se, da sprijazni Avstrijo z Rusijo. — Skupni finančni minister baron Burian je tudi odstopil. Bil je zagrizen Mažar. Na njegovo mesto je imenovan Poljak vitez Bilinski, ki utegne biti pravičniji Jugoslovanom.

Na Hrvatskem je vse ogorčeno na novega bana. Razni shodi se izjavljajo proti njegovemu vladanju. Vse opozicijske stranke nastopijo skupno proti vladnim kandidatom.

V Sarajevem je prišlo do rabuke, pri kateri je bil ustreljen en mohamedanski dijak. Množica je zažgala mažarsko zastavo.

Nemški cesar je odklonil sprejem novoizvoljenega predsedstva državnega zbora. Prvič je bil izvoljen dr. Spahn, pristaš „centruma“, a se je odpovedal. Centrum je bil pripravljen glasovati za socijaldemokratskega predsednika pod pogojem, da se gre vsled običaja poklonit cesarju z obema podpredsednikoma. Ker se to ni sprejelo, bil je izvoljen predsednik dr. Kämpfe in še drugi podpredsednik Dove od svobodomiselcev. A vsi vkup ne morejo zvariti stalne večine. Od tod nezadovoljnost cesarjeva. Govori se o razpustu državnega zbora.

Zabavi in pouku.

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

„Po tem hudem izbruhu kesanja in žalosti jame preiščevati sedanji čudni svoj položaj. Tolaži sam sebe, da to tihotapstvo ne more biti tako huda stvar, stori pa tudi trden sklep, kakor hitro mogoče zapustiti to čudno družbo, pridno delati in varčevati, potem pa oditi s Katarino in sinčkom v Ameriko.“

Utrujen zaspi, in šele večerni hlad ga prebudi. Urnih korakov se napoti proti glavni cesti, da če ga kdo sreča, da mu lahko pove, da je bil v mestu. Ko pa pride v vas, zavije jo pri zadnjih vratih v Potokarjevo gostilno. Gre v kuhinjo ter prosi slabotno Potokarico, naj pokliče gospodarja. Začuden ga pogleda gostilničar in vpraša: „Anton, kaj pa tukaj v kuhinji, li ne greš v pivsko sobo?“ „Oče, prosit sem vas prišel, da mi prodate sinočini prstan nazaj, tu imate denar, Katarina bode vesela, da ji vrnem rajne matere spomin. Hvaležen vam bodem za to.“ — Potokar ne preišča, gre v spalnico, prinese prstan, vzame od Antona denar, pa pristavi nekam čudnim naglasom:

„Drugemu bi ga ne dal nazaj, tebi pa, ker smo prijatelji, naj bode, morda pride čas, da mi tudi ti kedaj v kakšni sili pri-skočiš na pomoč.“ Ne da bi ga še silil v pivsko sobo, mu reče: „Anton, le idi nocoj domov, pridno delaj, vidimo se pa že še o priliki.“

Zamišljen stopa Anton proti domu. Kaj je neki premenilo skopega Potokarja? Morda je tudi on te družbe, najbrže, drugače bi mu prstana ne bil kar tako vrnil brez odškodnine.

Katarina je še čula, ko pride Anton do koče, prišla mu je naproti, ko je čula korake ter ga radovedno ogledovala.

„Ljuba žena, tu imaš prstan materin nazaj! Dobil sem za-služek pri Podlipniku. Žal mi je, da sem se kedaj hudoval nad njim, dober človek je, dal mi je še nekaj denarja na roko, zato mi ni bilo potreba prodati tebi tako ljubega spominka na rajno mater.“

„I kje si pa ostal celi dan?“

Anton če prav je zelo zabredel, lažnik ni bil nikoli, in poznalo se mu je, da je bil v vidni zadregi.

„Šel sem vse eno v mesto, da se prepričam, če bi tam kako službo dobil, raje bi ostal tam kakor doma, pa v mestu tudi ne ponujajo služb kar na ulici.“

„Sedi Anton“, mu pravi Katarina vsa srečna, da se je tako na bolje obrnilo. „Glej, Podlipnik je bil zjutraj tu, tudi meni je dal nekaj goldinarjev na račun, naročil je pa tudi, da ti ne bode potreba pri njem kot pomočnik vstopiti, dal ti bode delo na dom, da ne bodo ljudje jezikov brusili in se ti rogali.“

„Sram me je, nisem od Podlipnika vreden te prijaznosti, pa hvaležen se mu hočem skazovati ves čas, dokler bova skupaj delala.“

Žena prinese malo večerjo, katero mirno použijeta in se vležeta k počitku. Katarina zadovoljna in vsa srečna, da ima zopet moža domá, Anton pa potr in težkega srca, pa še težjih misli.

(Dalje sledi.)

Francozi v Šent Rupertu.

Spisal Ivan Steklasa.

(Dalje.)

Na drugi knjigi je opis od zunaj enak prvi. V knjigi se nahaja popis rojenih od 1. januarja do zadnjega decembra tisoč osem sto trinajst. Od znotraj je samo kolek od 75 centimov. V tej knjigi je podpisan drugi predsednik tribunala v Ljubljani neki Vogon. Protokol ima 24 listov, popisanih je 23. Protokol je prezentiran 25. avgusta 1813. Sklep se glasi: „S tem je dokončano uradovanje vseh od 1. januarja do zadnjega decembra vnešenih zapisov. Županija Šent Rupert petega januarja osem sto štirinajst. Mair šentrupeški: Jakob Schuller. Vseh deklaracij je 91; med temi tudi Ivana Feichtingerja, učitelja in tajnika županijskega za sina Josipa. Ohranili sta se od vsakega leta po dve knjigi.“

V župnijskem arhivu se nahajajo tudi štiri poročne knjige in sicer po dva komada za l. 1812 in 1813. Knjige so urejene kakor krstne. V knjigi za l. 1812. so navedena do 1. septembra samo imena poročenih, prenešana iz dotadanjih župnijskih matic, kar je spodaj omenjeno, kakor pri krstnih knjigah. Do 1. sept. 1812 je bilo venčanih 10 parov. Od tega časa pa je zapisoval župan sam v županijsko poročno knjigo vsak par posebej s takim le oklicem: „L. 1812. prvo nedeljo meseca septembra sem jaz Jakob Schuller, uradnik za izkaz osebja občine Sent Rupert, v departmentu (okraju) Sent Rupert, okrožju in poglavarstvu Novo mesto, ko sem se bil postavil pred vežna vrata občinskega urada, občinstvu prvokrat oklical, da se je sklenil ženitbeni dogovor med Josipom Krmeljem 50 let starim udovcem iz Brinja in med Marijo Zorc, polnoletno hčerjo Ivana Zorca iz Škovca. Ta oklic je bil glasno prebran in precej potem javno pribit na vrata občinskega urada. O tem je sestavljena le ta dokazna listina. Ravno tak oglas se je izdal v drugič. (Dalje sledi.)

Dopisi.

Birčna vas. Naš kraj je le malo znan. A zdaj, ko se prične graditi železnica, se bo vedelo i za našo vas. Ljudstvo je treba dramiti iz zaspanosti in ga vneti za umnejše gospodarstvo. In s tem smo začeli. — Dne 28. prosinca namreč nas je obiskal g. Evgeu Jarc, naš državni poslanec. Imeli smo torej v Birčni vasi za vso to okolico shod. Na shod je prišlo veliko mož. Shod je bil pri gostilničarju Josipu Žagarju. Vsi njegovi prostori so bili polni. Gospod poslanec nam je povedal marsikako gospodarsko stvar. Posebno nas je zanimala stvar o skupnih pašnikih, kateri bi bili potrebni posebno pri nas, da bi se živinoreja povzdignila na višjo stopinjo. Za povzdigo živinoreje je prav posebno priporočal g. poslanec tako imenovano moderno uredbo hleva, češ, da jih imajo na Gorenjskem že več. Ko je g. poslanec končal svoj govor, smo mu prav glasno pritrjevali. Nazadnje smo ga prosili raznih pomoči. Izposloval naj bi, da bi se kmalu rešila zadeva glede ceste Stranska vas-Pogance. Prosili smo ga zlasti, da naj bi nam šel na roko o času gradbe nove železniške proge Novo-mesto-Metlika. Da bi ostalo delo kolikor možno v domačih rokah, da bi tu ostal denar, ne pa, da bi razni tujci odnesli od tod polne žepe. — G. poslanec, verjemite nam, da smo bili prav veseli, ko ste nas obiskali. Želimo, da bi le še večkrat prišli k nam, da bi še bolj spoznali naše težkoče in našo bedo. Prav toplo se Vam zahvaljujemo in Vam kličemo — na svidenje! (Hvala za poročilo, oglasite se večkrat. Uredn.)

Iz Sent Jerneja. V naši „Društveni Dvorani“ je bila v nedeljo, dne 18. febr. t. l. ob 3. uri popoldne veselica sledečega sporeda: 1. Ne kliči vraga, igra. 2. Tamburanje, dekliski tambur. zbor. 3. Kmet in fotograf, smešen prizor, in še kot nameček je v prvi nastopila naša godba na pihala z lepim maršem. Čudili smo se, da je v tako kratkem času zamogel naš vrli g. Jakob Čadež, kot kapelnik in organist, te igravce na tamburice in onih 25 godbenih igravcev na godala že tako dobro izuriti; gotovo zasluži vse priznanje. Kar je pridobil pri vojaški godbi, mu zdaj izborna služi. Le želeti je, da bi se tudi primerni komadi dobivali tiskani za take godbenike. Dostavek: Poprašajte o tem knjigarne, ki bodo rade postregle.

Iz Sent Jerneja. Na sv. Valentina dan, v sredo 14. svečana t. l. je ob 6. uri zvečer v Gospodu zaspala žena deželnega dacarja tukaj gospa Neža Kalan. Pogreb je bil v petek popoldne ob 4. uri na tukajšnje pokopališče, kamor jo je spremila obilna množica. Rajna je bila rojena v Gorenji Dobravi, fara Trata nad Škofjo Loko. Da o njej poročamo, je vzrok njena vzglednost kot krščanska žena, vrla gospodinja in zavedna Slovenka. — Potuhnena bolezen, ki si jo je že pred več leti nakopala, je ni odvrnila od njenih gospodinjstvih in maternih opravil. V njeni družini se je opravljala redna skupna molitev. — V življenju in v boleznih je bila zelo krotka in potrpežljiva, tako da so rekli: K tej osebi naj bi se šli potrpežljivo učiti in jo posnemati. Slovenske časnike in knjige, pisane v krščanskem duhu, je kaj rada čitala in priporočala. Svoje otroke je posebno lepo vzgojevala. Naj bi jo posnemale tudi druge žene. — Vsa udana je mirno v Gospodu zaspala. Bodi časten spomin vrli ženi slovenski!

Iz Adlešič 15. febr. V zadnjem dopisu sem omenil o divjem prascu, ki se klati že nekaj let po Beli Krajini, pa se še do zdaj ni posrečilo ga ustreliti. Naj danes naznanim pa o drugi zverini, ki je dandanes tudi že redka na Kranjskem in je bila ustreljena v začetku min. decembra v naši fari, in sicer o divjem mačku. Neki pastir ga je zapazil na gabru v Guščiku. Maček je začel

puhati proti pastirju, kakor da ga če napasti. K sreči pa je bil blizo domači pes, katerega je pastir poklical. Maček je najprvo skočil na psa, potem pa zbežal v neko jazbino. O tem je pa zvedel Tribuški cerkovnik Jož. Kaferle in je šel s puško nanj. Ker ni hotel maček iz jazbine, zapalil je pred uходом žveplo. Žveplen dim in smrad sta ga prisilila, da je prišel iz jame, nakar ga je Kaferle ustrelil. Bil je izredno velik in lep, dolg je bil dober meter, tehtal pa je čez 12 kg. Škoda, da nismo zvedeli prej o njem, to bi bila lepa pridobitev za dež. muzej. — 29. jan. pa je videl nek Tribuški posestnik divjega mačka tudi v hosti v Stubici.

Iz Šmihel-stopiške občine se nam poroča: Volitve so trajale od 16. do včevši 19. januarija. Izvoljene odbornike so Novice že zadnjič objavile. O raznih pojavih pri teh volitvah za danes ne govorimo. Naznanjamo vam le, da se je vložil zoper nje ugovor. Pa kaj mislite, da so to volilci sami stuhtali? . . . Vrnil se je pred nedavnim v našo občino znani časnikar Pirc, kateri je odpadel od naše vere in prestopil v pravoslavje. Ta je misijonaril okrog proti Podgori ob cesarski cesti, svoj evangelij je razlagal v par znanih gostilnah, ki so na dobrem glasu . . . Uspeh njegovega truda je bil, da je baje spravil vkup 13 podpisov za rekurz. Pa ne, da bi bila to nesrečna številka za prizivnike!? Kolikor je podgorski opazovalec dozdej izvedel, bo najbrž takó . . . in tedaj se zopet oglasi.

Suhor. Dolgo časa je bivši župan Tomec zavlačeval občinske volitve in občinsko poslovanje sploh. Ko je nered prispel do vrhunca, segla je vmes višja oblast. Ker vsled odstopa skoro vseh odbornikov občinskega zastopa več ni bilo, je vlada imenovala gerenta ali upravitelja. Dne 21. januarija je moral oddati bivši župan občinske posle v roke gerenta J. Klemenčiča, posestnika iz Sel. Za svetovalca sta mu postavljena posestnika Jelenič iz Dola in Marko Šuklje iz Bušinjvasi. To upraviteljstvo ima vse potrebno urediti za bodoče občinske volitve. — Naši možje zdaj vidijo, kam se pride, ako se posluša liberalne hujškače, ki povsod sejejo le prepri in nemir. Par zaslepljenec povzroča tak polom. Naši možje bodo z naprej bolj previdni in ne bodo šli — pod vlaško komando.

Domače in ptuje novice.

Našim naročnikom. Z današnjo številko smo ustavili določiljatev lista vsem onim, ki še dolgujejo na naročnini za nazaj.

Iz davčne službe. Na Dolenjskem so prestavljeni gg. davčni oficijali: Valentin Kompore iz Novega mesta v Logatec, Viljem Ledenig iz Mokronoga v Novo mesto, davčni asistent Jožef Kraker iz Mokronoga v Kočevje, davčni praktikant Franc Železnik od davčnega referata v Novem mestu k davkarji istotam, davčni praktikant J. Jereb iz Novega mesta v Mokronog in davčni praktikant Egon Gregorič od davkarije Ljubljana okolica v Mokronog.

Spremembe v finančni službi. Na novo so sprejeti pazniki: Jožef Češnik za Kočevje in Alojzij Črepinko za Novo mesto. — Paznik Jožef Beguš je postal nadpaznik ter je prestavljen iz Novega mesta v Ljubljano.

Poroka. Andrej Oset, posestnik Tolstovrške slatine, Micka Oset roj. Urbanc, poročena. Tolsti vrh. Lehen na Poh., dne 10. februarja 1912.

Odlike. Znani slovenski zgodovinar, c. kr. profesor dr. Fran Kos je ob svojem upokojenju dobil naslov šolskega svetnika. — G. Adolf Rohrman, c. kr. okr. tajnik v Kranju, dolenski rojak, je povodom svojega umirovljenja dobil zlati zaslužni križec.

Na tukajšnji gimnaziji je profesor Anton Lovše definitivno potrjen.

Ljudsko šolstvo na Dolenjskem. Imenovani so: Marija Pipan, Javorje; Frančiška Kosec-Milavec, Bučka; Olga Jonke in Ana Ganselmayer, Kočevje; Ivan Muha, Ajdovec; Stanko Vrhovec, Hinje; Anton Urbančič, Igavas; Bog. Račič, nadučitelj, Kal pri St. Janžu; Roza Gospodarič, Kresnice; Neža Kljun, Kuželj; Marija Einspieler, Loški potok; Irena Pečnik, Šmarjeta; Jožef Erker, Grčarice; Frančiška Lavrič, Dolenja vas pri Ribnici; Ivan Pirnat, nadučitelj, Ribnica; Marija Likar, Mokronog; Ivan Petschauer, Stalcerji; Jožefina Simončič, Tržišče; Franc Langer in M. Stimpfl, Čermošnjice; Bog. Sador, St. Vid pri Zatičini; Aleksandrina Kordiš, Vinica; Franc Hočevar, nadučitelj, Birčna vas; Roza Petrič, Dvor; Frančiška Sever, Mirna peč; Adela Turk, Novo mesto; Ivana Mohar, Šmarje pri Ljubljani. — Upokojena: Ernestina Clarici.

Zdravstveni zastop v Novem mestu razpisuje do 15. marca službo sekundarija v cesarice Elizabete ženski bolnici. — Deželni

odbor pa službe okrožnih zdravnikov v Fari pri Kočevju, na Grosupljem, v Kostanjevici, na Raki in v Toplicah. Slovenski medicinci imajo priliko iti med ljudi.

V Prečini se je dosedanji župan g. Franc Vintar odpovedal županstvu. Občinski odbor je požrtvovalnemu in zaslužnemu možu izrekel priznanje in zaupnico. S tem je tudi pisarjenje liberalnih listov povodom zadnjih volitev obsojeno.

Občinski odbor na Mirni ima vsled dopolnilne volitve večino somišljenikov S. L. S.

Volitev v Belikrajini. Shod zaupnikov S. L. S. je 19. febr. v Črnomlju sklenil izjavo, da stoji neomajno na stališču popolnega zaupanja do vodstva S. L. S. in da zavrača vsako utikanje liberalnega časopisja v zadeve S. L. S. — Določitev kandidature je prepustil ljubljanskemu vodstvu, čegar izvršilni odbor je dne 21. febr. proglasil kandidato prof. Karol Dermastija. Somišljeniki S. L. S. naj se jednodušno drže tega kandidata; s tem bodo tudi ustregli želji odstopivšega poslanca pl. Šukljeta, katero izraža v poslovilnem pismu do belokranjskih rojakov rekoč: „Belokrajina ostani zvesta S. L. S. in njenim načelom! . . . Za svojo osebo videl bodem priznanje uže v dejstvu, ako pri dopolnilni volitvi sijajno prodere kandidat S. L. S.“

Shodi v Belikrajini. Dne 11. febr. je priredila Kmečka zveza dobro obiskana shoda. Dopoldne v Metliki, kjer se je zbralo nad 400 mož; govoril je poslanec Jarc o delovanju državnega zbora, prof. Dermastia o organizaciji vinske trgovine, dr. Krek pa o napredku naše dežele pod vodstvom S. L. S. — V Črnomlju je bilo popoldne nad 500 mož zbranih. Govorili so isti gg. o sličnih predmetih. — V pondeljek je bil poučni kmečkopolični tečaj; v Metliki ga je vodil poslanec Jarc, v Črnomlju dr. Krek. Kako se kmetje zanimajo, so kazala njih vprašanja in poseganje v razpravo. Naprej za izobrazbo našega ljudstva!

Poštni urad v Kandiji dobi brzojavni oddelek.

Marijin Dom v Trstu je last slovenske Marijine družbe. V nedeljo 18. febr. je bila prenovljena hiša slovesno otvorjena. Skof dr. Andrej Karlin jo je blagoslovil. Tako so dobile slovenske žene in dekleta, ki prihajajo v Trst služiti svoj kruh, varno zavetje v gmotnem in izobraževalnem obziru.

V knez Auerspergovih lovih na Kočevskem so se medvedi zakotili že v 8. rodbinah. Ker niso dovolj zagrajeni, so se razširili po raznih gozdih naokrog in prizadevajo strah ondotnim prebivalcem.

Kdor želi 400.000 frankov zadeti, ta naj čita današnji inserat „Srečke v korist Slovenski Straži“.

Uboj. Dne 10. febr. zvečer se je zbralo nekaj fantov in je grede proti Šempetru pri Novem mestu prepevalo. Vrnivše se proti Otoškemu gozdu srečata dva odrasla fanta Tratnikova. Ta dva sta hotela one mlajše fante ostrašiti, da bi ne ponočevali. Trije so pred njima res zbežali, Alojzij Bevec iz Kija pa ni hotel. En Tratnik se mu približa, pa ga udari na glavo, a tako usodepolno, da se Bevec nezavesten zgrudi. Prepeljali so ga v kandijsko bolnico, kjer je v nedeljo popoldne umrl, odkoder je bil prepeljan in pokopan na domače pokopališče. Tratnikov fant se je sam javil sodišču. Ves potrj je Bevčevo mater in svoje stariše prosil za odpuščanje, ker kaj tacega ni nameraval, saj sta si družini v svaštvo in fantje so živeli v prijateljstvu.

Porotne obravnave pri tukajšnjem okrožnem sodišču. 19. febr. 1912. Miha Papež, rojen leta 1885, posestnikov sin iz Lopate, je obtožen radi hudodelstva uboja, ker je v sovražnem namenu Franceta Žnidaršiča iz Malega Liplja s kolom po glavi tako udaril, da je ta vsled tega umrl. Obtoženec priznava. Kazen: 2½ leta težka ječa, z enim postom in enim trdim ležiščem vsak tretji mesec in temnico vsako leto na dan uboja, t. j. 14. jan. — France Tratnik, roj. 13. sept. 1891, posestnikov sin v Lutrškem selu, je tožen hudodelstva uboja po § 140 in prestopka zoper telesno varnost po § 411 k. zak., ker je dne 10. febr. 1912 v Št. Petru Alojzija Bevca tako poškodoval, da je ta umrl; Juriju Virantu pa prizadjal lahke telesne poškodbe z vidnimi znaki in nasledki. Obtoženi dejanje priznava in se ga kesa. Kazen: 1½ leta težke ječe z enim postom in enim trdim ležiščem vsako četrtletje. — 20. febr. France Meke, rojen 12. dec. 1884 na Gorici, oženjen delavec na Gorici okraj Krško, bil je 25. dec. 1911 ob 4. uri zjutraj v podružni cerkvi na Gorici pri sv. maši. Med mašo nastal je med njim in Francetom Žarnom prepir, ki se je končal s tem, da je Meke Žarna težko telesno poškodoval. Radi tega stavila sta Janez in Anton Žarn, brata poškodovanega Franceta Žarn, Meketa na odgovor, pri kateri priliki je rabil Meke nož ter oba brata tako poškodoval, da sta vsled tega umrla. Zagovarja se s silobranom. Kazen: 6 let težke ječe z enim postom na vsake 3

mesece, na 25. dec. vsakega leta pa temnica. — 21. febr. Fr. Juršič, roj. 29. marca 1877 na Dolžu, oženjen usnjar v Kandiji, njegov tast Janez Planinšek, posestnik na Kogljem ter svak oziroma sin Vid Planinšek, posestnikov sin iz Kogljega, so toženi hudodelstva goljufije po §§ 197, 199f 200 in 203 k. z., prvotoženi tudi pregreška po § 486 k. z., ker je France Juršič v konkurzu, ne da bi zamogel izkazati, da so ga same nesreče brez njegove krivnje pripravile v nezmožnost svojim upnikom zadovoljiti in da je sprevrgel pravi stan sklade z naznanjenjem izmišljenega upnika: Janez in Vid Planinšek pa, da sta k izpeljanju tega kaznjivega dejanja pripomogla. Na podlagi izreka porotnikov dobil je France Juršič 4 mesece ječe z enim postom mesečno, oba Planinška pa sta oproščena. — 22. febr. Janez Mramor, roj. 25. febr. 1874, oženjen pos. na Grubljah, tožen hudodelstva po § 127 k. z., — Jožef Strojnik, rojen 4. marca 1895, posestnika sin v Grubljah, tožen hudodelstva po § 127 k. z. — oproščena.

Gospodarske drobtine.

— **Kletarski in vinarski tečaj na Grmu.** Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi od 4. do 6. marca kletarski tečaj, dne 7. in 8. marca pa vinarski tečaj. Vspored tečajev bo sledeči: V pondeljek, dne 4. marca popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipenje na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. Od 5. do 6. ure: Preiskovanje vina. — V torek, dne 5. marca dopoldne od 8. do 10. ure: Ravnanje z zdravno in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje v vinski in kipelni kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Pretakanje vina. Čiščenje vina. Filtriranje vina. Od 4. do 6. ure: Praktične vaje v vinski kleti. V sredo, dne 6. marca dopoldne od 8. do 10. ure: Lastnosti dobre vinske kleti. Oprava vinske kleti. Napake vina. Od 10. do 12. ure: Praktične vaje v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Napake in bolezni vina. — V četrtek, dne 7. marca od 8. do 10. ure: Cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lehah in drugih prostorih. Razkazovanje s cepljenkami v trtnici. Od 10. do 12. ure: Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. Popoldne od 2. do 4. ure: Sadijeve novih vinogradov. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Od 4. do 5. vaje v cepljenju trt. V petek, dne 8. marca od 8. do 11. ure: Pomladanska dela v vinogradu. Zgoja in obrezovanje trt. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Cerovcih. Ker je udeležba osobito pri kletarskem tečaju omejena, je dovoljen pristop le tistim, katere ravnateljstvo izrecno sprejme. Priglasila se sprejemajo (po dopisnici) do 26. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija pri Novem mestu. Oddaljenim in revnim kranjskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 2 K na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu izrecno prositi.

— **Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu** bo v pondeljek dne 4. marca 1912 ob polu 2 popoldne v društvenem prostoru. Na sporedu je: Poročilo o delovanju podružnice, poročilo o računih, predlogi za občni zbor v Ljubljani in slučajnosti. Nazadnje je razgovor o letošnjem zatiranju hrošča. Če ob zgoraj določenem času ne pride zadosti udov, se bo občni zbor vršil pol ure pozneje z istim sporedom, ne glede na število navzočih. Pozivljemo naše p. n. člane, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

— **Kmetijski tečaji.** Deželni odbor priredi v dnevih 25., 26. in 27. februarja t. l. kmetijski tečaj v Dobrničah in sicer v prostorih stare šole, dne 25. februarja in 3. marca pa na Čatežu pri Zaplazu in pri Sv. Križu nad Litijo. Vabimo k obilni udeležbi!

— **Oddaja modre galice.** Kmetijska podružnica se je obrnila na vsa županstva v njenem okolišu s prošnjo, da nabirajo naročila na modro galico kakor v pretečenih letih. Vsak, kdor naroči galico, naj se zgleda pri županstvu in naj tam galico tudi zaara. Modra galica se bo oddajala pri podružnici le v celih vrečah po 50 kg, zato naj jo manjši posestniki skupno naročajo tako kakor v zadnjih letih. Vsako naročitev je zaarati. — Naše gospodarje in vinogradnike pa pozivljemo, da se nemudoma pri-glase s svojimi naročili. Podružnica bo dajala galico svojim članom nekoliko ceneje, zato pa opozarjamo vse vinogradnike, da naj pristopajo k podružnici za člane.

— **Oddaja plemenih prasičev.** Iz deželne postaje za rejo plemenih prasičev na Grmu se bodo oddajali plemene svinjice in mrjaščeki dolgoouhega nemškega plemena. Praseta se bodo oddajala

v starosti 10 do 12 tednov. Kdor jih želi dobiti po znižani ceni iz Grma, se mora s prošnjo obrniti na c. kr. kmetijsko družbo in tam prositi, da se mu dajo praseta iz grmske postaje. Pripominjamo pri tej priliki, da se reja nemških prasičev na Grmu prav dobro sponaša. Ako ni od povsod ugodnih poročil o teh prasičih, ni temu krivo pleme, ampak neugodne razmere reje same. Na Grmu se pleme prav dobro razvija in tudi poročila od drugod o reji živali, ki so jih dobili iz Grma, so večidel ugodna. To se nam zdi potrebno poudarjati pri tej priliki, ker se dela marsikje krivica nemškemu plemenu.

— **Oddaja cepljenih trt po znižani ceni.** Vinogradniki, ki želijo cepljenih trt po znižani ceni, naj se nemudoma priglasijo pri kmetijski podružnici v Novem mestu, ki hoče na podlagi došlih prošenj izprositi potrebno podporo za cepljene trte.

Raznoterosti.

Migljaj našim bralcem naj bi bilo naslednje pismo, katero je pisal Njega Visokost Josip princ Rohan v Schottwien: „Presenetljiv učinek „Elzafluida“ prekosi istinito vsa pričakovanja in smelo razglasite, da sta meni in mojim znancem Feller-jev Elzafluid in Elzapile pri večini bolezni, kakor: glavo- in zobobolu, bodanju, trganju, bolečinam v križu, nahodu, bolečinam v želodcu, slabosti itd. izvrstno učinkovala, posebno okrepi Elzafluid oslabele oči, vsled česar jih kot neobhodno potrebno domače zdravilo v vsaki hiši najtopleje priporočam.“ Naši bralci, kateri želé poskusiti to zdravilo, zamorejo dobiti Fellerjev fluid z znamko „Elza“ za 5 kron poštnine prosto, ako pišejo naravnost dvornemu lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elzaplatz št. 287 (Hrvatsko).

MOJA STARA

38-24-2

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosegu in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Dražbeni oklic.

E 1174/11
5

Dne 13. marca 1912 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 8 v Rudolfovem dražba zemljišč vl. št. 49 in 51 k. o. Golobinjak, obstoječih iz stavbišča z zidano hišo, 2 gozdnih parcel, 4 njiv, enega pašnika, enega vrta in enega vinograda, ki so cenjena na 3086 K.

Najmanjši ponudek znaša 2057 K 34 h, pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, tičeče se nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 5 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, oddelek II.,
dne 29. januarja 1912.

49

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

A 1/12
12

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Žužemberku so po zaumrlem Josipu pl. Pokafalva na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine:

Hiša v Žužemberku št. 61 z dvema hlevoma in svinjakom, vrt, 4 njive, 3 travniki, 3 gozdi in drugo.

Prodajalo se bode skupno ali posamezno; izklicna cena znaša 34.000 K, pod katero se ne bode prodajalo.

Dražba se bo vršila dne 4. marca 1912 dopoldne ob 9. uri v Žužemberku pri sodišču soba št. 6.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je položiti tretjino v 14. dneh po odobritvi, ostanek tekom 3 mesecev pri sodišču.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču soba št. 4 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Žužemberk, oddelek I.,
dne 9. februarja 1912.

42

Posestvo

43

obstoječe s hišo, gospodarskega poslopja, do 18 oralov zemljišča, njiv in travnikov, vse v dobrem stanju, tik na novo se gradečega kolodvora na Uršnih selih, se da v najem.

Več pove Jurij Klemenčič, posestnik na Vršnih selih št. 7.

Loterijske številke.

TRST,	10. februarja	38	66	71	30	8
GRADEC.	17. februarja	15	71	60	11	69

Izjava.

45

Podpisani Jernej Tomažin iz Brezovega, občina Studenec, izjavljam, da je to, kar je g. Franc Možina iz Novega mesta začelkom januarja t. l. v kavarni „Central“ govoril o plačilu neke svote oskrbniku ženske bolnice v Novem mestu, neresnično, ker se je sukal govor le o moški bolnici v Kandiji.

Novo mesto, dne 13. febr. 1912. Jernej Tomažin l. r.

Zahvala.

51

Za obile dokaze srčnega sočutja o bolezni in smrti našega ljubljenelega soproga in očeta, gospoda

Janeza Otoničar-ja

c. kr. okrajnega stražmojstra v pok.,

kateri je dne 19. februarja 1912 v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji, po daljši mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, 65 let star, mirno v Gospodu zaspal, izrekava tem potom najpriserčno zahvalo osobito preč. duhovščini, čč. Usmiljenim bratom za ves njih trud in spremstvo, preč. oo. frančiškanom, častiti sestri prednici za poslano učenke k sprevedu, gg. c. kr. okr. stražmojstru in njegovemu tovarišu, vsem tistim, ki so ga obiskovali v njegovi mučni bolezni v bolnici, vsem prijateljem in znancem in vsem ostalim spremljevalcem dražega nam pokojnika k njega zadnjemu počitku dne 21. februarja. Bog povrni!

Raka, dne 22. februarja 1912.

Frančiška Otoničar, poštna ravnateljica na Raki, soproga, —
Josip Otoničar, poštni mojster v Črnomlju, sin.

Najbolj zdrava
kavina pijača
je že 20 let

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Resničen
nadomestek kave!

Kathreinerjeva
prinese prečo v hišo.

Tu Vam nudimo izvrstni Fellerjev rastlinski fluid takoimenovani „Elza fluid“, o katerem smo prepričani, da ublažuje bolečine, krepi in zdravi kite, žile in ude ter preganja vnetje. Isto učinkuje pomirujoče proti revmi, nervoznosti, bodanju, glavobolu in zobobolu, proti bolečinam v vratu, v križu in je izvrstno sredstvo proti migreni; okrepuje oči — sploh zavaruje proti posledicam prehlajenja, kakor kašlju, hripavosti, nahodu itd. — Pristno le z imenom „Feller“ na steklenici. 12 malih, ali 6 velikih, ali 2 specialnih steklenic franko K 5.—, 24 malih, ali 12 velikih, ali 4 specialnih K 8'60, in 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih K 16.— poštne prosto.

Konečno naznanjamo, da se poslužuje tisoče ljudi z uspehom Fellerjevih odvajajočih rabarbara — in „Elza pil“ proti bolečinam v želodcu, krču, in proti pomanjkanju teka, gorečici, bruhanju, slabostim, kolcanju, napetosti, zabasanosti ter proti motenju prebavanja. šest skatljic K 4.— franko.

Varujte se ponarejanja! Kdor želi pravi Fellerjev fluid in prave pile, naj naslovi svoje naročilo na

E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici
Elsaplatz št. 287 (Hrvaško).

44-10-1

: Edino pristno domače žganje! :
Slivovka, Brinjevec, Grenčica, Planinski
-- liker, Višnjevca ter dobro znani --
„Carski hruškovec“
se dobi v trgovini „M. Seidl nasl.“
BRATA KOBÉ
- kjer prodajajo tudi v vsaki množini -
„najbolj zanesljiva semena“
kakor: krmilno peso, repo, korenje, razno-
vrstne trave, čebulček, ter zanesljivo
-- „kranjsko in nemško deteljo“ --

Prijazna hiša s poljem v Šmihelu pri Rudolfovem v bližini na novo se gradeče železnice, je iz proste roke na prodaj. Več pove Kuntara, tapetnik ravnotam.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Glavni dobitnik turških srečk pri žrebanju dne 1. aprila 400.000 frankov. Vsaka srečka mora biti izžrebana, najmanjši dobitnik znaša 230 kron. Turške srečke na mesečne obroke po 4 krome 75 vin., še tri druge dobre srečke zraven z glavnimi dobitki skupaj čez 2 milijona kron vsako leto na mesečne obroke po 6 kron 25 vin. Pojasnila daje in naročila sprejema g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

47-3-1

RAZPRODAJA. Novomeška podružnica prvega ljubljanskega gospodarskega društva v likvidaciji razprodaja manufakturno blago kakor: srajce, ovratnike, klobuke itd. po znatno znižanih cenah tudi nečlanom. Dokler traja likvidacija, se prodaja nečlanom tudi specerijsko blago.

52

„NUISOL“

38-10-1

tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. je in ostane, slej ko prej, nedosegljiv v presenetljivo naravnem barvanju las in brade. — Dobi se v barvah: blond, rjavno in črno, a steklenica 2'50 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

Oskrbništvo graščine Ruperčvrh naznanja vsem interesovanim kmečkim voznikom, da se je odvažanje blaga od graščinske žage v Gornjem Suhadolu, na postajo Rudolfovo, vže pričelo.

Naznanilo.

23-3-2

Na novi žagi gosp. Iv. Kunstl-na poleg kolodvora v Bršljinu prodajajo se hrastova drva na metre, kakor tudi hrastovi odpadki od cirkularne žage, katerih ni potreba več žagati. Ravno tam dobi se tudi hrastovo žaganje in žagani hrastovi koli za trte. Za mizarje so na prodaj od 1 cm in več debele hrastove deske. Bukova drva se na tej cirkularni žagi lahko takoj razžagajo. Stoječi ali pa vže posekani hrasti se na tej žagi v vsaki množini kupujejo ter za gospodarsko potrebo hlođji ali rklji sežagajo.

Posestvo v Rovišah

obstoječe iz hiše in vsega gospodarskega poslopja, prav pri okrajni cesti, zraven sadni vrt in dve njivi

je iz prostih rok na prodaj.

34-2-2

Cena se izve pri „Jancu na Studencu“. Še pristavi se, da je prav pri živinskem sejmišču za gostilno prav primerno.

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasliženje, dušljivi in oslovski kašelj
 zdravijo **Kašalj** s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.
6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
 - - - vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -
 Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.
 Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva pri lekarnarjih:
 Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

1-20-9

Parna opekarna v Zalogu - Breitenau

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

zarezana

in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zamore takoj dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna.

Naročuje se lahko po dopisnici.

46-0-1

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-4

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

24-3-2 **Vino** izvrstno, belo in rudeče, se prodaja po ugodni ceni, ter se odda v vsaki množini v grajščini **Bajnof** pri Rudolfovem.

 55 arov hoste

ležeče v bližini bodočega kolodvora na Ruprčvrhu, se prodaja po 30 h kvadratni meter. — Naslov prodajalca se izve pri upravnistvu Dol. Novic. 22-2-2

Najnovejši in najboljši šivalni stroji

po najnižjih cenah dobivajo se vedno v zalogi pri
Josip Ogoreutz — Novomesto

Ugodni plačilni pogoji. 40-0-2

Pozor Kmetovalci!

Priporoča se Vam v Novem mestu na glavnem trgu zraven Božiča

nova trgovina

kjer dobite specerijsko blago, kakor tudi železnino ter prve vrste čeških : strojev, slamoreznice, mlatilnice, : gepeljne, čistilnike, pumpe za vodo, kakor tudi vse drugo blago po najnižjih cenah.

25-3-2

Pirnat & drug.

Josip Ogoreutz

trgovina sukna, platna, modnega in manufakturnega blaga
v Novem mestu 39-0-2

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega oblačilnega blaga za moške in ženske. Najnižje cene. Solidna in točna postrežba.

**Na prodaj je hiša št. 3 z vrtom in hlevom
v Kandiji pri Novem mestu**

ležeča ob Krki pri izlivu Težke vode, ne daleč od bodočega kandijskega kolodvora belokranjske železnice. Cena po dogovoru. Del kupnine se lahko vknjiži.

Naslov se izve pri upravnistvu tega lista. 26-3-2

2 krepka učenca

poštenih starišev, vsprejme Ivan Zurec, trgovec
mešanega blaga v Semiču. 19-0-3

Hiša v dva konca

z vsem gospodarskim poslopjem, njivami in gozdom, 7 minut od bodoče železnične postaje v Jami pri Stranski vasi, se da v najem ali pa tudi prodaja. — Več pove

Franc Vindišman v Jurni vasi št. 16.

Proda se iz proste roke 18-3-3

prav lep vinograd v Trški gori.

Zraven spada zidanica in vsa oprava. Vse je v najboljšem stanju. Več se izve pri

Jožef Koračinu v Novem mestu št. 120.

Ugodna prilika!!

Dve hiši

35-6-2

se iz proste roke prodajo pri Novem mestu poleg na novo gradeče se belokranjske železnice. Prva sestoji iz prodajalne, treh sob, kuhinje, kleti in sadnega vrta. Druga manjša iz velikega sadnega vrta (pripravnega za stavbišča) in njive ter delom gozda.

Izve se pri Josip Košir-ju, krojaču in trgovcu, Novomesto.